بسم الله الرحمن الرحیم

آشنایی با ابزار برات الکترونیکی زنجیره تولید

در تامین مالی زنجیره تولید

مدیریت کل عملیات پولی و اعتباری

اداره تامین مالی زنجیره تولید

شهریور ماه ۱۴۰۳

فهرست مطالب:

- ✓ مفهوم تامین مالی زنجیره تولید
- ✓ ابزارهای موجود و لزوم توسعه ابزارهای تامین مالی زنجیره تولید
- ✓ معرفی ابزار برات الکترونیکی تامین مالی زنجیره تولید
  - اهداف، مزایا و ارکان برات الکترونیکی
  - مهم‌ترین نکات شیوه نامه اجرایی
  - فرآیند صدور، انتقال، تنزیل و تسویه
  - اقدامات انجام شده و آخرین وضعیت برات الکترونیکی

مفهوم تامین مالی

زنجیره تولید

مفاهیم و تعاریف

- توسعه نظام تأمین مالی زنجیره‌ای (Supply Chain Finance - SCF) رویکردی در نظام تأمین مالی سرمایه در گردش است که می‌تواند به واسطه کمک به تخصیص کارا و هموار منابع مالی، بهبود مدیریت ریسک‌های مالی و افزایش شمول مالی، به ثبات مالی اقتصاد کمک کند.

- تأمین مالی زنجیره‌ای، طبق تعریف عبارت است: «بکارگیری روش‌ها و عملیات تأمین مالی و کاهش ریسک در جهت بهبود مدیریت سرمایه در گردش و فرآیندهای زنجیره تأمین».

- تأمین مالی زنجیره تولید، سبدی از عملیات و روش‌های تأمین مالی و کاهش ریسک است که جریان‌های مالی و تجاری بین دو نقطه زنجیره توزیع و زنجیره تأمین را پشتیبانی می‌کند.

اهداف SCF

- بهینه‌سازی سرمایه در گردش در کل زنجیره
- تأمین نیاز نقدینگی تولیدکنندگان
- بهبود ارتباط بین اجزای زنجیره
- افزایش پایداری زنجیره تأمین
- کاهش هزینه تمام شده محصول و افزایش سود شرکت‌ها
- بهبود ترازنامه و جریان مالی شرکت‌ها

تعریف زنجیره تولید

- ✓ زنجیره تولید سیستمی متشکل از سازمان‌ها، افراد، فعالیت‌ها، اطلاعات و منابعی است که در عرضه یک محصول یا خدمت به مصرف کننده دخیل است.
- ✓ زنجیره تولید نشان دهنده مراحلی است که محصول یا خدمات را از حالت اولیه به شکل نهایی تبدیل می‌کند.

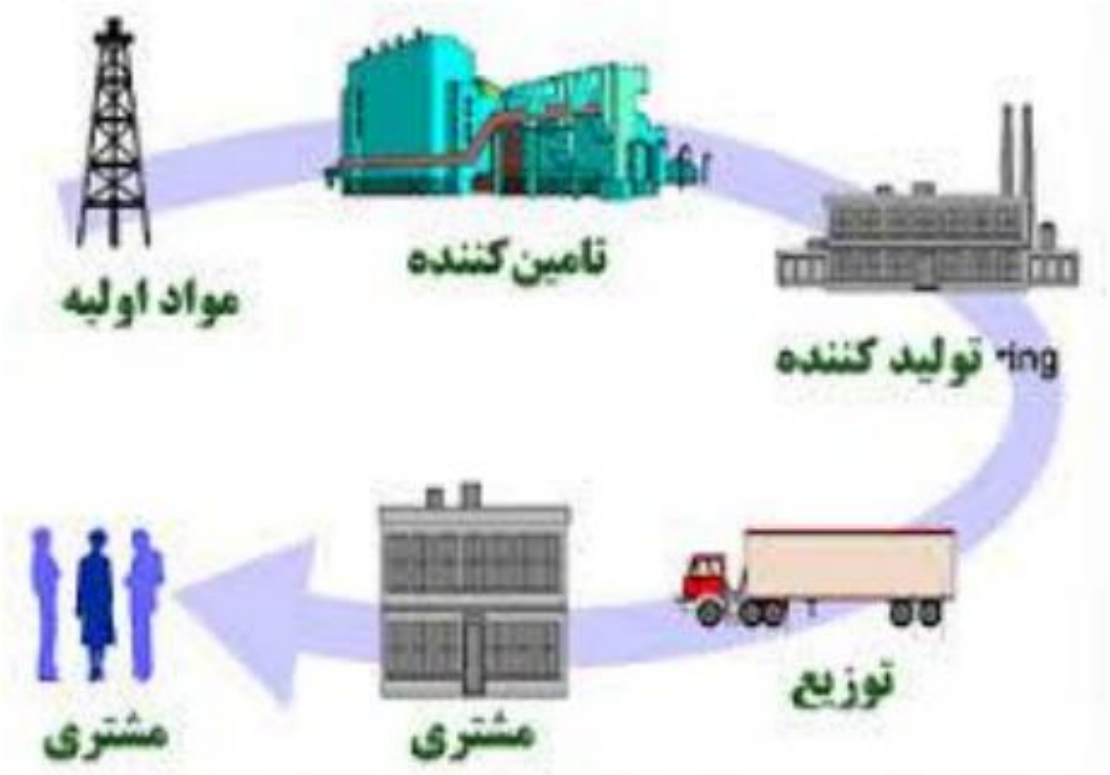

ابزارهای موجود و لزوم توسعه ابزارهای تامین مالی زنجیره تولید

ابزارهای تامین مالی زنجیره تولید در ایران

- اوراق گام (گواهی اعتبار مولد)
- کارت رفاهی متصل به اوراق گام
- برات الکترونیکی
- کشاورزی قراردادی
- فاکتورینگ (واگذاری مطالبات قراردادی)
- سند تعهد پرداخت اعتبار اسنادی داخلی ریالی

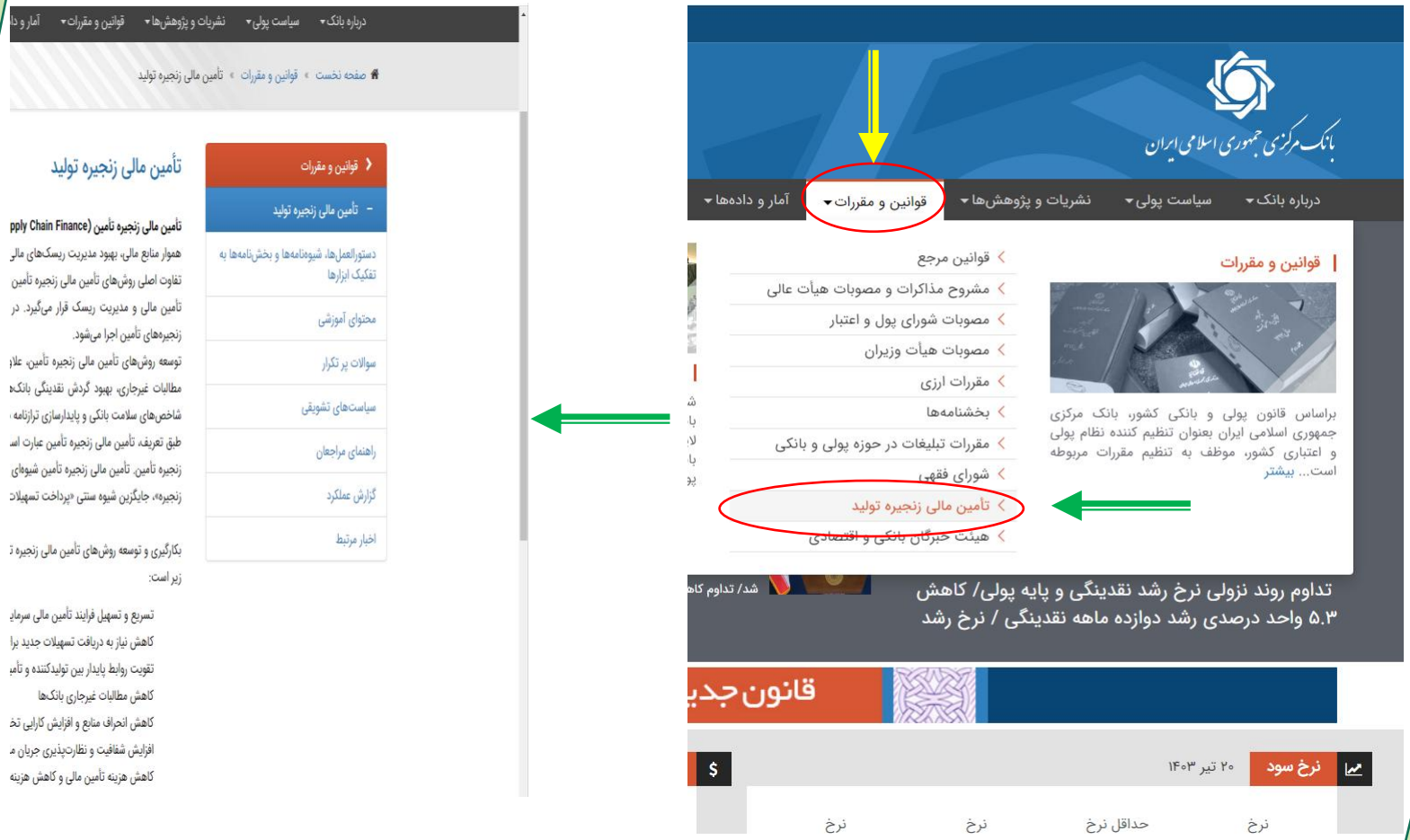

جهت کسب اطلاعات بیشتر به آدرس WWW.CBI.IR مراجعه نمایید.

لزوم توسعه ابزارهای تامین مالی زنجیره تولید

❖انتقال ناکارایی‌های بخش عمومی و بخش واقعی اقتصاد به بازار پول، ناترازی بانکها و لزوم بهینه سازی تخصیص منابع

✓ مشکلات موجود در خصوص اصابت تسهیلات به هدف در نظام سنتی تامین مالی

✓ نا کارایی های نظام سنتی تامین مالی و لزوم تغییر پارادایم فکری در خصوص تامین مالی بنگاههای اقتصادی

❖اجرای برنامه کنترل نقدینگی و سیاست کنترل مقداری ترازنامه بانکها

✓هدف گذاری رشد نقدینگی به ترتیب ۲۵،۳۰ و ۲۳ درصد در سالهای ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳

❖رفع موانع تأمین سرمایه در گردش سالم و پایدار واحدهای تولیدی

✓ تنگنای اعتباری بنگاه ها ناشی از شرایط تورمی و تحولات نرخ ارز و تنگناهای ارزی

✓ تنگنای اعتباری بنگاههای اقتصادی در شرایط اجرای سیاست کنترل مقداری

✓نقش کمرنگ بازار سرمایه در تامین مالی اقتصاد

❖توسعه روش های تامین مالی بانکی زنجیره تولید

✓جزء (۱۲) بند (الف) ماده (۴) قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی موضوع وظایف بانک مرکزی

✓ تبصره (۳)، بند (ب)، ماده (۶) قانون برنامه هفتم توسعه

✓جزء (۲) بند (پ) ماده (۱۰) قانون قانون برنامه هفتم توسعه

برنامه تامین مالی اقتصاد از طریق ابزارهای تامین مالی زنجیره تولید

ابزارهای تعهدی	سهمیه تعیین شده برای سال ۱۴۰۳ (هزار میلیارد تومان)
اوراق گام برای بنگاههای اقتصادی	۲۰۰
اوراق گام برای شرکت‌های دانش بنیان	۲۰
کارت رفاهی متصل به اوراق گام	۵۰
برات الکترونیکی	۸۰
جمع	**۳۵۰**
فاکتورینگ	۵۰
اعتباری اسنادی داخلی ریالی	۸۰۰
جمع	۱۲۰۰

معرفی ابزار برات الکترونیکی

تامین مالی زنجیره تولید

(برات سپام ریالی)

معرفی ابزار برات الکترونیکی تامین مالی زنجیره تولید

برات الکترونیکی:

سند تجاری الکترونیکی است که بر اساس قانون تجارت و قانون تجارت الکترونیک و با کنترل سامانه سپام ریالی بانک مرکزی در سامانه یکپارچه مدیریت سفته و برات الکترونیکی وزارت امور اقتصادی و دارایی صادر می‌گردد.

در قانون تجارت از مواد ۲۲۳ تا ۳۱۹ به تفضیل در خصوص ویژگی‌ها، نحوه صدور، ظهرنویسی و غیره اشاره شده است.

- **این سند غیر کاغذی است.**
- **قابل انتقال و تنزیل است.**
- **سررسید این ابزار از یک ماه تا ۱۲ ماه می باشد.**
- **تامین سرمایه در گردش زنجیره تولید**

معرفی ابزار برات الکترونیکی تامین مالی زنجیره تولید

اهداف:

۱- بهینه سازی سرمایه در گردش در کل زنجیره تولید

۲- تأمین نیاز نقدینگی تولیدکنندگان

۳- بهبود ارتباط بین اجزای زنجیره های تولید

۴- افزایش پایداری زنجیره تولید

۵-کاهش هزینه تمام شده محصول و افزایش سود شرکت ها

مزایای برات الکترونیکی

- ✓ عدم نیاز به پیش پرداخت نقدی در زمان صدور
- ✓ امکان انتشار برای بنگاه خریدار(برات دهنده) تا سقف ۲۰۰ درصد فروش سال آخر بنگاه
- ✓ امکان تامین نقدینگی و تنزیل از طریق شبکه بانکی توسط دارنده برات
- ✓ امکان انتقال به سایر بنگاه‌های زنجیره تولید بدون نیاز به اعتبارسنجی متقاضیان (صرفاً اعتبارسنجی برات دهنده)

معرفی ابزار برات الکترونیکی تامین مالی زنجیره تولید

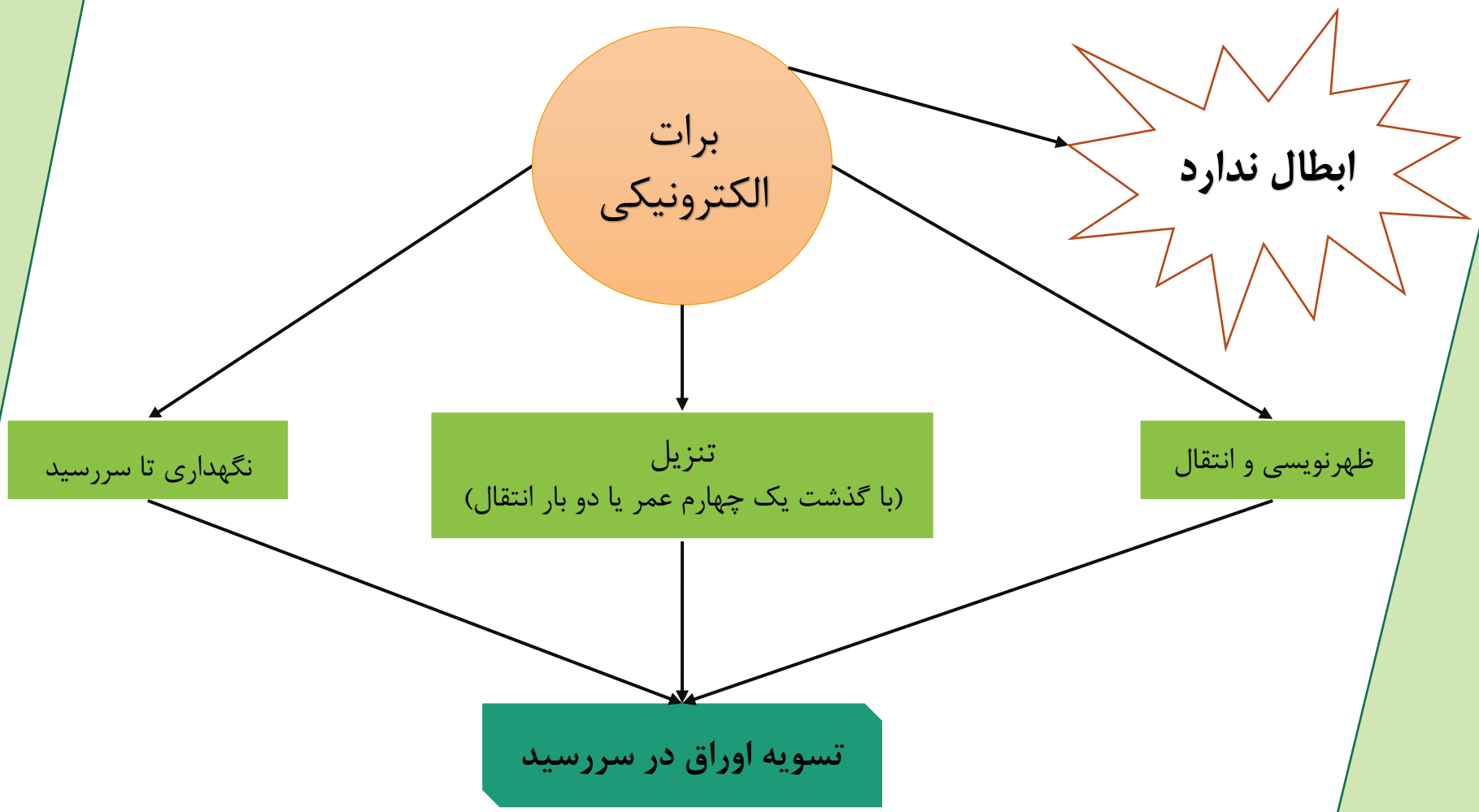

ارکان برات الکترونیکی

برات دهنده

بنگاه خریدار مواد اولیه و خدمات که طبق قانون تجارت نسبت به صدور برات الکترونیکی از طریق سامانه برات در وجه یا به حواله کرد دارنده برات اقدام می‌کند. پرداخت مبلغ برات یک روز کاری قبل از سررسید به عهده برات دهنده می‌باشد.

برات گیر

مؤسسه اعتباری که طبق قانون تجارت، نسبت به قبولی برات الکترونیکی اقدام و آن را در سررسید در وجه دارنده برات تأدیه می نماید.

دارنده برات

شخصی که طبق قانون تجارت، کلیه حقوق برات الکترونیکی صادره متعلق به وی می‌باشد و می‌تواند کلیه حقوق برات الکترونیکی را از طریق سامانه برات به شخص دیگری انتقال دهد.

ارکان برات الکترونیکی

برات دهنده

- خریدار مواد اولیه و خدمات
- متقاضی صدور برات
- پرداخت وجه برات به موسسه حداقل یک روز کاری قبل از سررسید

ارکان برات الکترونیکی

دارنده برات

- نگهداری تا سررسید
- انتقال به زنجیره در بانک برات گیر
- تنزیل توسط شبکه بانکی
  (با گذشت یک چهارم عمر یا دو بار انتقال)

ارکان برات الکترونیکی

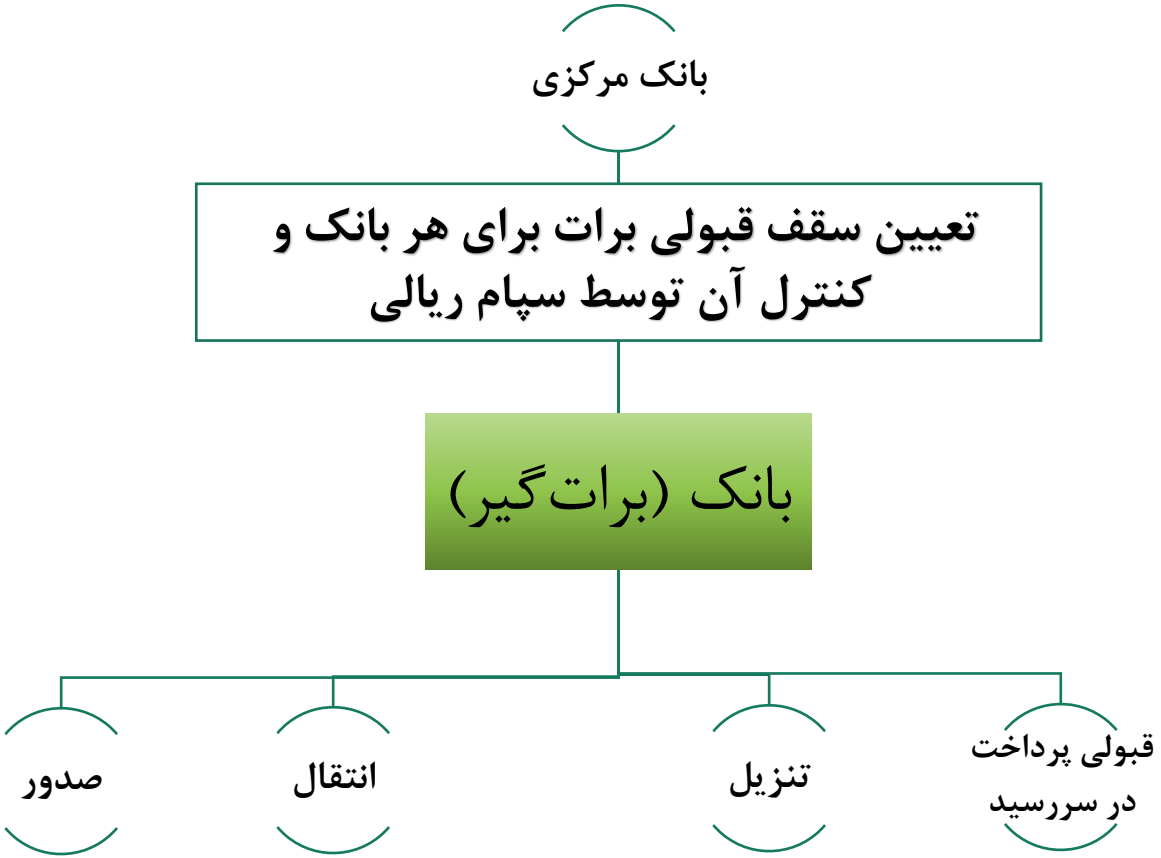

مهم‌ترین نکات

شیوه نامه اجرایی مصوب

۱۴۰۰/۰۹/۲۱ و اصلاحات بعدی

سقف قبولی برات

ماده۳

سقف کلی قبولی برات برای مؤسسه اعتباری توسط بانک مرکزی تعیین و از طریق سامانه سپام ریالی اعمال می‌گردد.

تبصره

بانک مرکزی با توجه به عملکرد مؤسسه اعتباری در زمینه وصول مطالبات ناشی از برات الکترونیکی قبول شده توسط بانک نسبت به بازنگری سقف قبولی برات مؤسسه اعتباری اقدام می‌نماید.

سقف اعتباری

ماده۴

سقف اعتباری برات دهنده (بنگاه خریدار) برای استفاده از خدمات برات الکترونیکی معادل ۲۰۰ درصد از فروش سال آخر آن بنگاه پس از کسر مانده تسهیلات و تعهدات مرتبط با تأمین مالی سرمایه در گردش بنگاه مربوطه نزد شبکه بانکی تعیین می‌گردد.

احراز واقعی بودن معامله

ماده ۶

مؤسسه اعتباری موظف است به منظور اطمینان از صوری نبودن موضوع معامله و احراز واقعی بودن آن ضمن بررسی مرتبط بودن **موضوع معامله با زمینه فعالیت بنگاه** خریدار و فروشنده پیش از قبولی برات الکترونیکی، **اقرار نامه واقعی بودن معامله** را از آن ها به صورت الکترونیکی اخذ نماید.

ثبت اطلاعات در سامانه‌های بانک مرکزی

ماده ۸

مؤسسه اعتباری موظف است پیش از شروع فرایند قبولی برات الکترونیکی در سامانه برات، نسبت به ثبت تعهدات مربوطه و اخذ کد یکتا از سامانه سپام ریالی اقدام نماید.

نکته: بانک‌ها موظف به ثبت تعهدات ناشی از صدور برات در سامانه سمات با کد (۰۹) زیر بخش ضمانت نامه می‌باشند.

نرخ کارمزد

ماده۹

- سقف کارمزد قبولی برات مشابه کارمزد صدور ضمانت‌نامه‌ها و متناسب با وثایق دریافتی و سقف مبلغ کارمزد انتقال برات حداکثر یک در هزار مبلغ آن تعیین می گردد.

- به منظور تشویق برات دهنده و رقابت مؤسسات اعتباری با یکدیگر، مؤسسه اعتباری می‌تواند، حداکثر تا ۳۰ درصد تخفیف در نرخ کار مزد برات الکترونیکی اعمال نماید.

انتقال برات

ماده۱۱

دارنده برات الکترونیکی می‌تواند آن را با ظهرنویسی از طریق مؤسسه اعتباری جهت خرید مواد اولیه و خدمات مورد نیاز در تولید محصول به بنگاه‌های فروشنده دیگر منتقل نماید. مؤسسه اعتباری موظف است کلیه تغییرات مربوطه را در سامانه سپام ریالی ثبت نماید.

تنزیل برات

ماده۱۲

تنزیل برات الکترونیکی توسط دارنده برات نزد هر یک از مؤسسات اعتباری، صرفا بعد از گذشت یک چهارم از زمان عمر برات یا دو بار انتقال بین بنگاه های عضو زنجیره امکان پذیر خواهد بود.

تبصره

تنزیل برات الکترونیکی صرفاً در قالب عقد خرید دین و پس از استعلام از سامانه سپام ریالی مبنی بر اصالت و صحت برات الکترونیکی و اخذ تأییدیه از سامانه سپام ریالی مبنی بر عدم تنزیل قبلی آن مجاز می باشد.

مؤسسه اعتباری موظف به ثبت تنزیل برات الکترونیکی در سامانه سپام ریالی می باشد.

مؤسسه اعتباری تنزیل کننده باید کلیه ضوابط و مقررات مربوطه از جمله آیین نامه تسهیلات و تعهدات کلان و اشخاص مرتبط را رعایت کند.

جرائم عدم ایفای تعهد یا صوری بودن معامله

ماده ۱۵

- پرداخت وجه التزام معادل نرخ سود تسهیلات عقود غیرمشارکتی به علاوه ۶ واحد درصد.
- ممنوعیت بهره مندی از برات الکترونیکی تا حداقل ۶ ماه پس از زمان تسویه بدهی برات الکترونیکی.

فرآیند صدور

برات الکترونیکی

صدور برات الکترونیکی

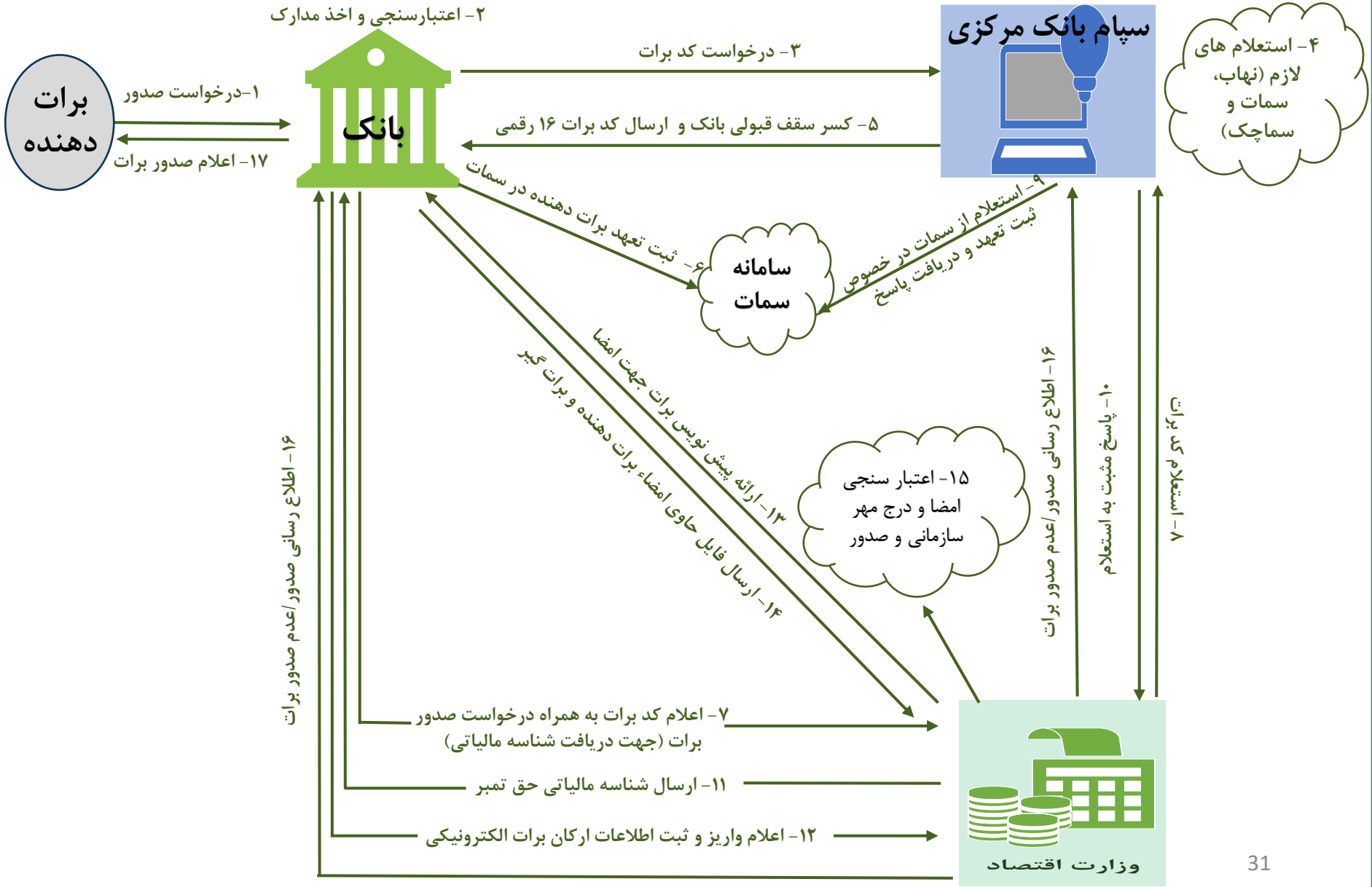

صدور برات الکترونیکی

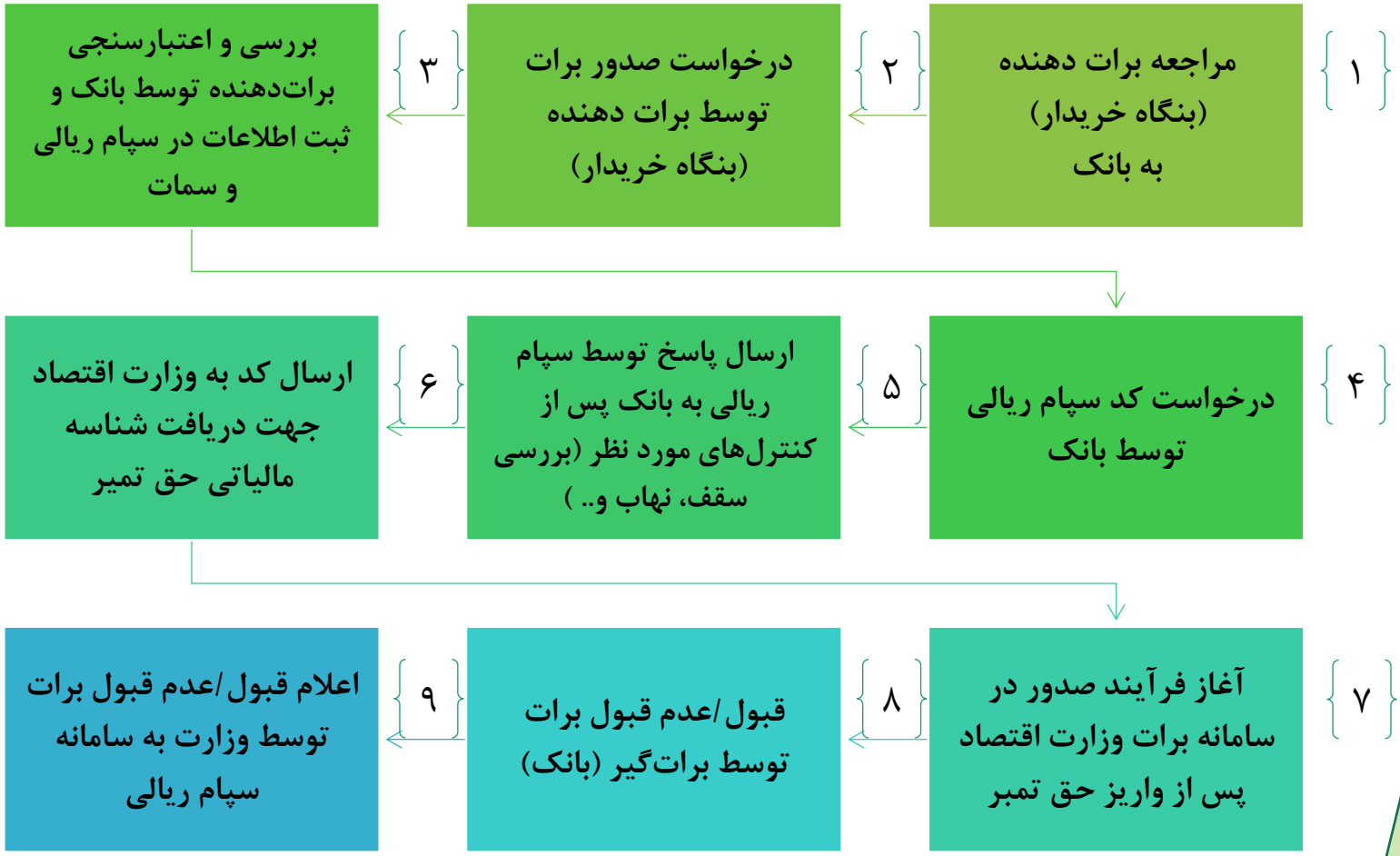

اقدامات بانک در فرآیند صدور

۱- اعتبار سنجی برات دهنده

۲- بررسی سقف اعتباری برات دهنده
۲۰۰ درصد فروش سال آخر منهای مانده تسهیلات و تعهدات سرمایه در گردش

۳- بررسی آیین نامه تسهیلات و تعهدات کلان و اشخاص مرتبط

۴ - اخذ وثایق کافی

۵- اخذ فاکتور خرید

۶- اخذ اقرار نامه واقعی بودن معامله

۷- حق برداشت از کلیه حساب های برات دهنده
در صورت صوری بودن معامله یا عدم ایفای تعهدات توسط برات دهنده

۸- اخذ کد سپام ریالی

۹- اخذ حق تمبر از برات دهنده و پرداخت

۱۰- ثبت تعهدات در سمات

۱۱- اخذ کارمزد

فرآیند انتقال

برات الکترونیکی

انتقال برات الکترونیکی

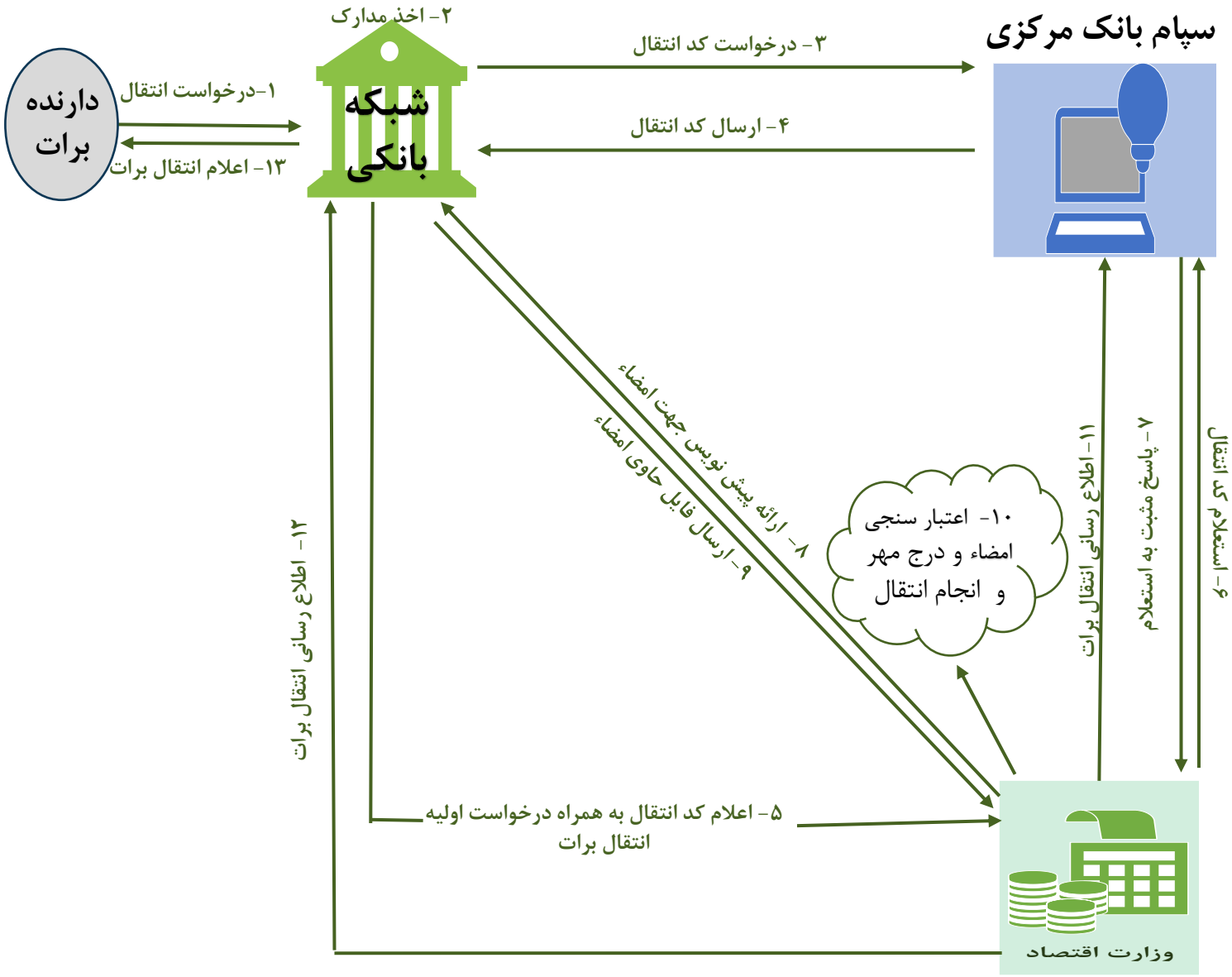

انتقال برات الکترونیکی

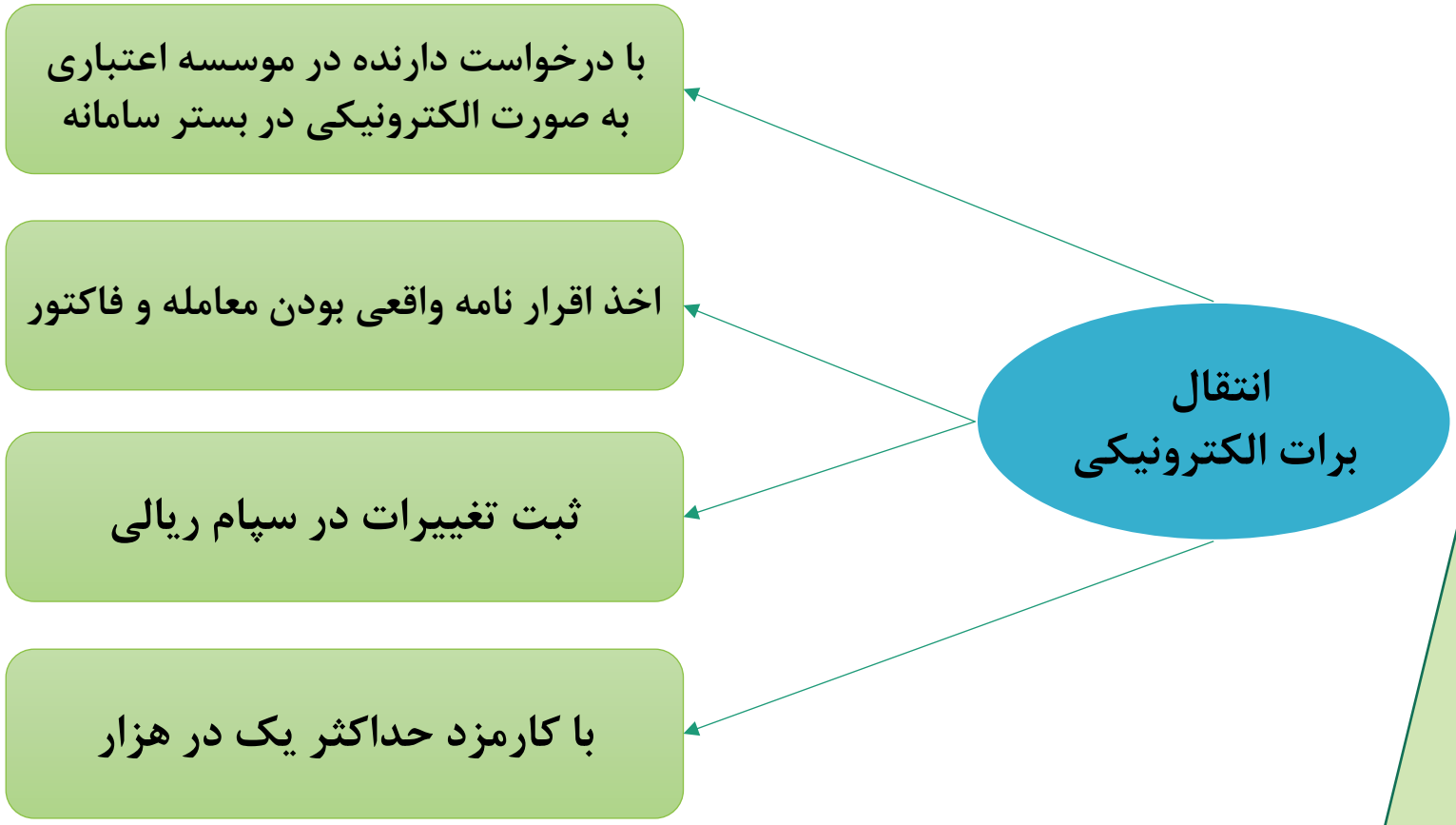

فرآیند تنزیل

برات الکترونیکی

تنزیل برات الکترونیکی

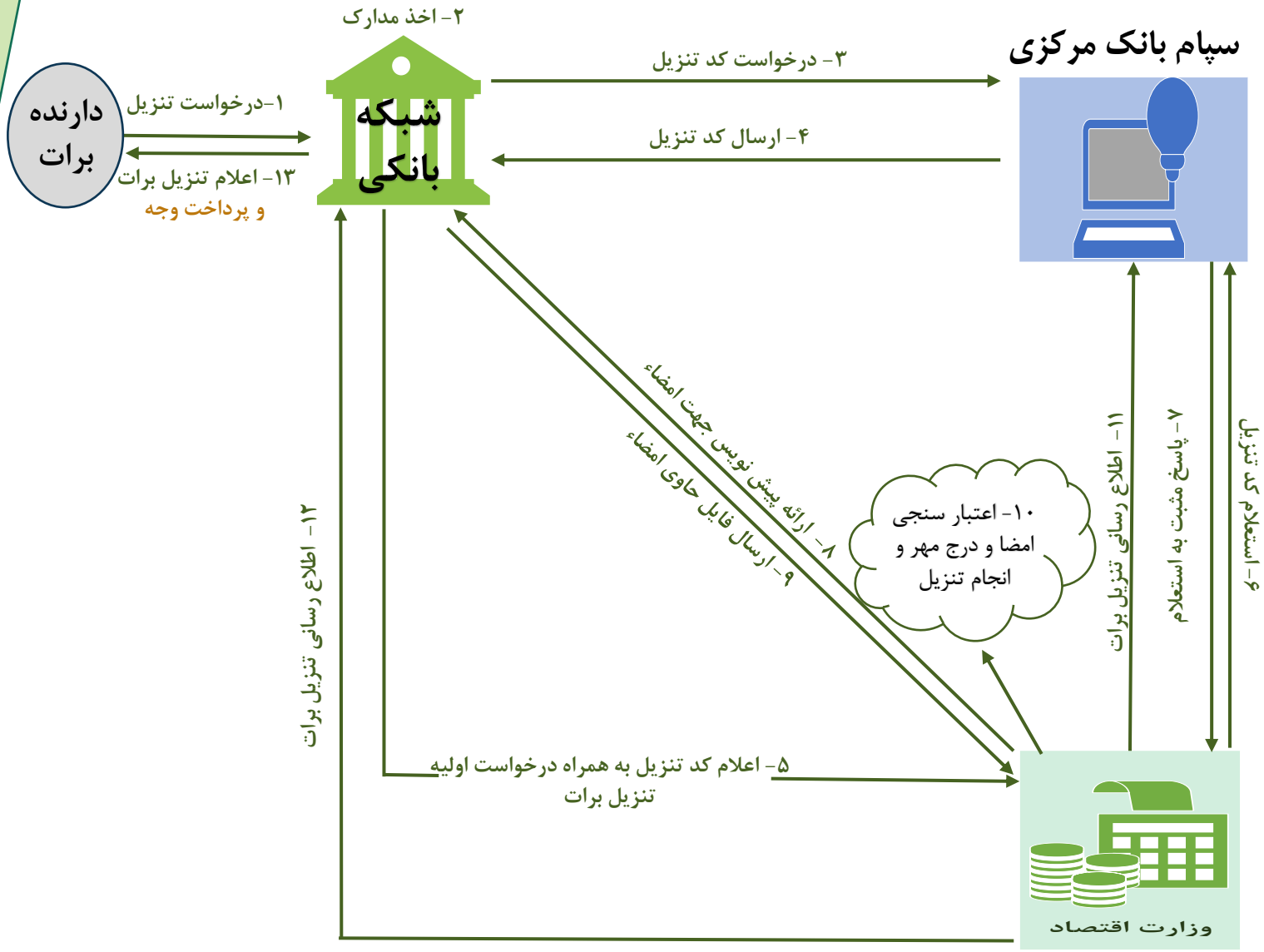

تنزیل برات الکترونیکی

تنزیل برات الکترونیکی

- استعلام از سپام ریالی
- درخواست توسط دارنده برات و در هر موسسه
- پس از دو بار انتقال یا گذشت $\frac{1}{4}$ از عمر برات
- ثبت تغییرات در سپام ریالی
- در قالب عقد خرید دین

فرآیند تسویه

برات الکترونیکی

تسویه برات الکترونیکی

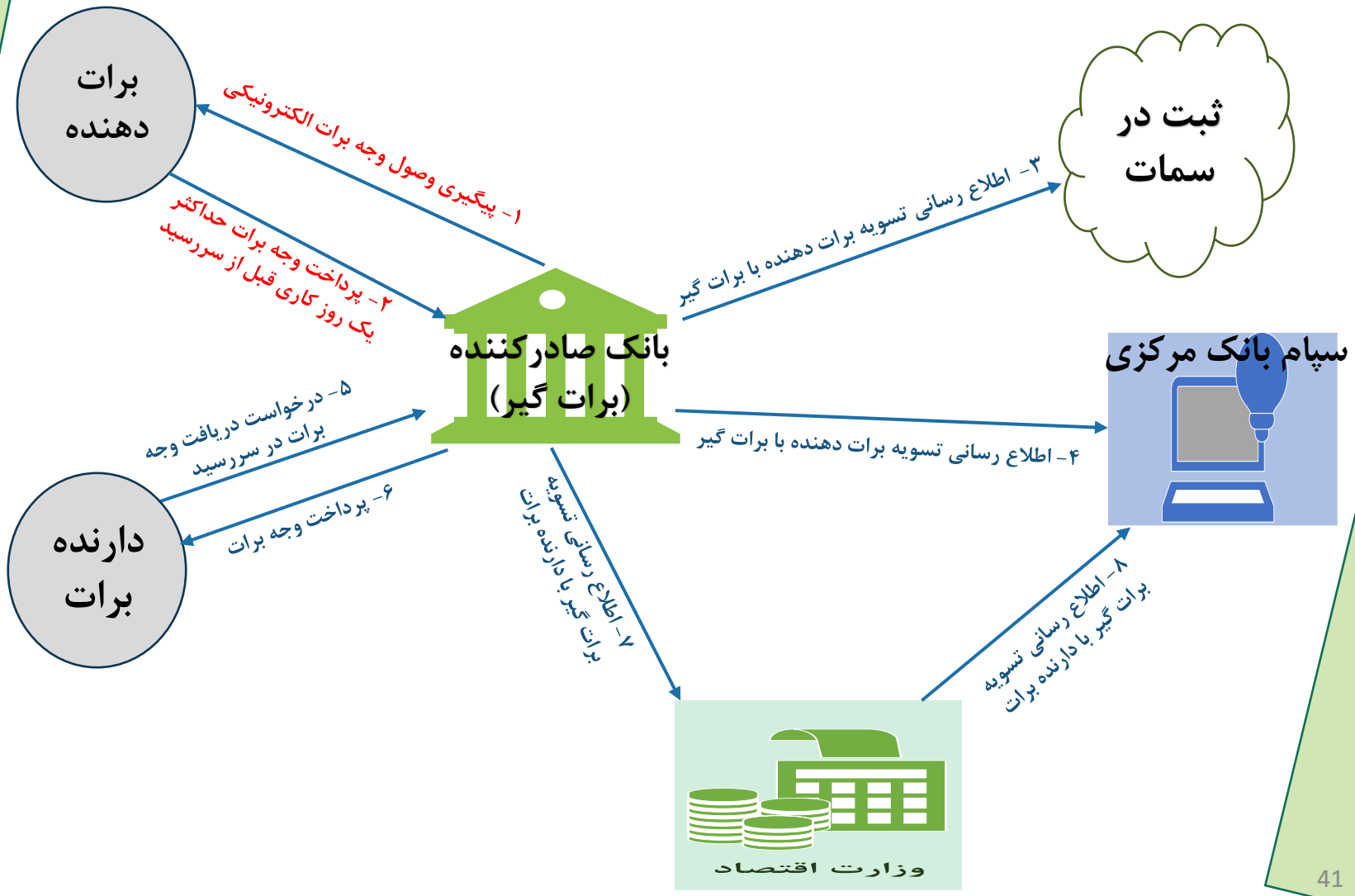

اقدامات بانک در پرداخت مبلغ برات الکترونیکی

۱- پیگیری وصول وجه برات از برات دهنده

۲- پرداخت مبلغ برات به دارنده برات در سررسید و ثبت در سپام ریالی

۳- ثبت ایفای/ عدم ایفای تعهدات برات دهنده در سپام ریالی و سمات

۴- محاسبه وجه التزام عمل نکردن به تعهدات: سود عقود غیرمشارکتی بعلاوه ۶ درصد

در صورت عدم ایفای تعهدات

* اخذ وجه التزام عمل نکردن به تعهدات از برات دهنده:

نرخ سود تسهیلات عقود غیرمشارکتی بعلاوه ۶ درصد

* ممنوعیت صدور برات الکترونیکی برای برات دهنده:

تا ۶ ماه پس از تسویه بدهی

در صورت صوری بودن معامله

* مطالبه وجه برات قبل از سررسید توسط برات‌گیر از برات‌دهنده:

به صورت یکجا

* اخذ وجه التزام از برات دهنده از تاریخ صدور تا تاریخ پرداخت:

نرخ سود تسهیلات عقود غیرمشارکتی بعلاوه ۶ درصد

* ممنوعیت صدور برات الکترونیکی برای برات دهنده و دارنده برات/بنگاه فروشنده:

تا ۶ ماه پس از تسویه بدهی

یک نمونه برات الکترونیکی زنجیره تولید صادر شده

جمهوری اسلامی ایران
وزارت امور اقتصادی و دارایی
خزانه داری کل کشور

شناسه خزانه داری کل کشور ۵۵۹۳۸۴۵۷۵۵۶۰۸۶۵۷ سررسید ۱۴۰۳/۰۵/۰۸

برات الکترونیک

بانک عامل

مبلغ به عدد ۵,۰۰۰,۰۰۰ تاریخ صدور (به حروف) چهار/اردیبهشت/یک هزار و چهارصد و سه

خواهشمند است در تاریخ (به حروف) هشت/مرداد/یک هزار و چهارصد و سه در مقابل این برات

در وجه شماره ملی

مبلغ (به حروف) پنج میلیون ریال بپردازید

توضیحات: تست برات سپامی

این برات در تاریخ ۱۴۰۳/۰۲/۰۴ توسط برانکیر قبول گردید.

نام برات کش سکوی کسب و کار الکترونیک شناسه ملی

محل اقامت تهران

برانکیر بانک شناسه ملی

محل پرداخت تهران

محل اقامت تهران

کد ملی در تاریخ 1403/02/04 این سند را به صورت الکترونیکی امضا کرده است

اقدامات در حال انجام:

۱– ارسال مستندات فنی اتصال به سامانه‌های مربوطه به شبکه بانکی کشور و پیگیری جهت امکان‌پذیری ارائه خدمت به متقاضیان.

۲– برگزاری جلسات مستمر با وزارت صمت، جهاد کشاورزی، اتاق‌های بازرگانی و... جهت شناساندن ابزار به واحدهای کسب و کار و شناسایی زنجیره‌های تولید.

۳– پیگیری جهت اجرایی نمودن فاز دوم شامل امکان انتقال بخشی و تنزیل بخشی برات الکترونیکی در زنجیره تولید.

۴– پیگیری ارتباط میان سپام ریالی و سمات در زمان صدور و تسویه

۵– برگزاری جلسات توجیهی و آموزشی با مدیران و کارشناسان فنی و کسب و کاری شبکه بانکی جهت توسعه کاربرد ابزارهای تامین مالی زنجیره ای

جمع‌بندی:

لزوم تغییر نگرش درخصوص نحوه تامین مالی در اقتصاد

- انتقال ناکارایی‌های بخش عمومی و بخش واقعی اقتصاد به بازار پول، ناترازی بانکها و لزوم بهینه سازی تخصیص منابع
- اجرای برنامه کنترل نقدینگی و سیاست کنترل مقداری ترازنامه بانک‌ها
- رفع موانع تأمین سرمایه در گردش سالم و پایدار واحدهای تولیدی

لزوم توسعه ابزارهای تامین مالی زنجیره تولید

- جزء (۱۲) بند (الف) ماده (۴) قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی موضوع وظایف بانک مرکزی
- تبصره (۳)، بند (ب)، ماده (۶) قانون برنامه هفتم توسعه
- جزء (۲) بند (پ) ماده (۱۰) قانون قانون برنامه هفتم توسعه
- بهینه سازی سرمایه در گردش زنجیره های تولیدی
- تسهیل تامین مالی و بهبود جریان مالی زنجیره های تولیدی
- رفع ناترازی بانکها
- کمک به ثبات اقتصاد کلان

با تشکر از توجه شما

موارد ابلاغی مرتبط با برات الکترونیکی تامین مالی زنجیره تولید

- ✓ ابلاغ شیوه‌نامه برات الکترونیکی زنجیره تولید در سال ۱۴۰۰ (نامه شماره ۱۴۰۰/۲۸۳۹۶۲ مورخ ۱۴۰۰/۰۹/۲۹)
- ✓ ابلاغ سرفصل حسابداری در سال ۱۴۰۱ بخشنامه شماره ۰۱/۸۹۵۳۴ مورخ ۱۴۰۱/۰۴/۱۱
- ✓ ابلاغ سهمیه برات الکترونیکی سال ۱۴۰۳ به شبکه بانکی کشور به تفکیک بانکها
- ✓ ابلاغ فرم یکنواخت قرارداد در سال ۱۴۰۳ نامه شماره ۰۳/۵۴۸۸۷ مورخ ۱۴۰۳/۰۳/۰۸
- ✓ ابلاغ کارمزدهای برات الکترونیکی زنجیره تولید در سال ۱۴۰۳ نامه شماره ۰۳/۲۶۳۳۱۱ مورخ ۱۴۰۳/۱۰/۲۹
- ✓ ابلاغ اصلاحیه فرم یکنواخت و کارمزدهای برات الکترونیکی نامه شماره ۰۳/۲۷۵۶۱۸ مورخ ۱۴۰۳/۱۱/۱۳